

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
 SVENSKA
 KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 26-27.

Stockholm den 30 Juni 1910.

3:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. ——— Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11-12. ——— Sthlm 1910, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. ——— Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	--	--

Ett rådssammanträde under drottning Kristina.

Vi meddela härmed, i aftryck från de populära föredrag af d:r Ellen Fries, som under namn af "Svenska kulturbilder" efter hennes död utgifvits af d:r Lydia Wahlström, skildringen af ett rådssammanträde under drottning Kristina, där den unga drottningen gent emot de gamla förfarna råds herrarna, särskildt Axel Oxenstierna och Per Brahe, med fasthet häfdar sin afsikt att förläna den ofrälse födde men väl meriterade Adler Salvius riksrådsvärdigheten.

På uttalanden sådana som Per Brahes: "att det vore underligt om hvar och en man skulle kunna komma fram i tjänsten bara efter goda meriter utan tanke på börd" har drottningen dräpande och kvicka svar, och sin vilja drifver hon igenom. Det är den själfrådiga unga drottningen, men äfven den fördomsfria och vidsynta kvinnan, som träder oss lefvande till mötes i detta ått eftervärlden bevarade rådsprotokoll.

Drottning Kristina var nu myndig. Hon kände djupt sin underlägsenhet i rådet inför den vördade Axel Oxenstierna, som där i tolf år regerat snart sagdt enväldigt. Hon hade dock ärfvt något af sin faders imponerande väsen och kunde, om det gällde, drifva sin vilja igenom mot alla, till och med mot själfva kansleren. Första

gången detta skedde var, då den svenske underhand-

laren i Osnabrück, Johan Adler Salvius, utnämndes till riksråd i maj 1648. Han hade då i jämt trettio år tjänat fäderneslandet i en mängd viktiga ambassader och hans drift och duglighet kunde ingen bestrida. Drottningen ville nu belöna honom med riksrådsvärdigheten, men hon anade, att det skulle möta motstånd, ty Adler Salvius var af borgerlig härkomst. Dessutom låg han just i Osnabrück vid denna tid i delo med den andre svenske underhandlaren därstädes, Johan Oxenstierna, rikskanslerens son. Kristina fann därför rådligast att först enskildt vända sig till Axel Oxenstierna, men denne dolde ej sin ovilja mot Adler Salvius och afrådade drottningen på det ifrigaste. Hon vände sig då till riksdrotset Per Brahe och riksmarsken Jakob de la Gardie, men dessa liksom kansleren bådo drottningen ej tänka därpå.

Den 22-åriga drottningen var dock fast besluten att drifva sin vilja igenom trots rådet. Hon ville belöna Adler Salvius, och hon hade lofvat honom riksrådsvärdigheten. Den 1 april 1648, just då rådet slutat dagens förhandlingar och skulle skiljas åt före påskhelgen, föreslog drottningen, att man skulle till råds herrarna utnämna Adler Salvius och Axel Lillie, den senare en af Gustaf Adolfs berömda fältherrar. I anledning häraf utspann sig en liflig ordväxling.

Riksdrotset Per Brahe: "Axel Lillie är en man, som länge hafver tjänat och förtjänat mycket godt. Om honom är ej något att anmärka. Men hvad Salviusen anbelangar, så hafver han och länge tjänat och nu kommit i tjänsten så vidt, att han väl kan vara kapabel att bli-

By hand Ellens Kleman

va riksråd, om man ej måste anmärka mot hans börd, att det vore ett ovanligt exempel att göra en borgarson till riksråd."

Riksamiralen tog nu till ordet. Den gamle mannen var en stor beundrare af drottning Kristina, hvilken han älskade såsom sitt barn, och dessutom var han ej den, som kunde hålla höga tal om börd. Han yttrade: "Salvius är en gammal och trogen tjänare, hafver berömliga aktioner; det tyckes vara väl och nödigt be- tänkt af Ers majestät att hans person honorera. Jag tror ej någon kan hafva däremot, ty han är i kanslisaker väl förfaren. Hvad Lillie angår, hafver han i alla occasioner hållit sig så manligen, att han bör därtill vara anbefald."

Drottningen: "Salvius skulle utan tvifvel vara ansedd såsom en kapabel man, om han bara vore af god familj, men så må han räkna det för en ära, att man intet annat hafver att anmärka mot honom".

Per Brahe: "Det vore underligt, om hvar och en man skulle kunna komma fram i tjänsten bara efter sina goda meriter utan tanke på börd."

Drottningen: "Ja, hvarför icke? När man frågar efter goda råd, då frågar man ej efter sexton anor, utan efter hvem som kan gifva bästa rådet."

Per Brahe: "Nåja, men en sådan värdighet som den af riksråd! Därtill vill stora meriter."

Drottningen: "Salvius behöfves, och han hafver sådana. De äro vida kända."

Per Brahe: "Om man dröjde, tills traktaten vore avslutad i Osnabrück och då gifve det af tacksamhet — — Hennes majestät äger dock att råda häruti, hvad hennes majestät finner vara rätt, men jag vill blott säga skälen för och emot."

Drottningen: "Herr grefvens råd är väl gjordt, och jag ser det gärna, på det jag dess bättre må kunna säga mina skäl. För mig är det angeläget att hafva kapabelt folk. Om de goda herrar hafva kapabla barn, skola de ock gärna antagas såsom riksråd, dock ej framför andra, ty jag anser ej att riksrådsvärdigheten bör inskränkas till några få familjer och personer."

Per Brahe: "Vore det ej så godt att vänta med utnämningen?"

Drottningen: "Jag har ej velat, att det skulle ske brådstörtadt eller med ovilja. Jag har lofvat Salvius att blifva riksråd. Han har aldrig begärt det. Men nu äro nya riksråd behöfliga, och man kan ej taga alla af ett slag, ej heller dem, som äro för unga".

Axel Oxenstierna hade skiftat färg, då drottningen började tala om Salvius, men ej yttrat någonting utan låtit Per Brahe föra aristokratiens talan. Nu grep han omsider till ordet: "Emot Axel Lillie hafver jag intet att anmärka, och hvad Adler Salvius anbelangar, ber jag underdånigast om tillåtelse att ej mycket säga, efter det kan till äfventyrs menas, att jag är partisk när det rör honom."

Drottningen: "Kansleren har alltid tjänat fäderneslandet så oegenyttigt och utan alla passioner, att han ej kan i detta fall göra ett undantag."

Axel Oxenstierna: "Salvius är väl meriterad, har väl tjänat, har ock kommit så högt, som han med sin börd komma kan."

Drottningen: "Salig Johan Skytte blef ju riksråd."

Axel Oxenstierna: "Han hade ovanliga egenskaper, och jag själf gaf det rådet, men utom Johan Skytte skall Ers majestät ej finna något sådant exempel, ty det är emot våra privilegier."

Drottningen: "Salig Skytte var en stor man, och han var också mycket använd i rådet."

Axel Oxenstierna: "Han var ock salig konung Gustaf Adolfs lärare."

Drottningen: "Det är att göra konungens minne orätt, om man tror, att han till Skyttes utnämning hade annat skäl än fäderneslandets bästa. Jag har ock haft en lärare, men jag ärnar aldrig göra honom till riksråd."

Axel Oxenstierna: "Jag vill ej heller säga annat, än att det var till fäderneslandets bästa, men det var ondt om dugliga män den tiden. Johan Skytte användes att förestå räknekammaren. Dessutom var han med i flera ambassader, i hvilka han visade sig såsom den där fädernelandet väl tjänade."

Drottningen: "Sannerligen, herr kansler, bör ej Johan Skyttes släkt vara Salviusen tacksam, då han förmår kansleren att så berömma salig Skytten. I hans lifstid lät det ej så. Hade min fader lefvat, så hade ock Salvius för länge sedan varit riksråd."

Axel Oxenstierna (ifrigt): "Det vill jag betyga inför Gud, att det icke hade skett. Om Salvius vore här, skulle jag säga honom det i ögonen."

Drottningen: "Det är bäst de goda herrar vötera i stället för att längre diskutera."

Herr Gustaf Oxenstierna, kanslerens brorson, såsom den yngste, började: "Salvii person kan nog vara kapabel: dock när han ej är riddare eller sven, kan han ej emot lag och privilegier blifva riksråd."

Drottningen: "Privilegierna vill jag ej bryta, dock annat skäl måste vara. Han är ej af skamlig börd eller tillhör en familj, som begått något brott."

Voteringen fortsatte.

Seved Bååt: "Axel Lillies person har jag intet emot. Om Salvii person har jag fuller dubier, dock hafver han väl meriterat, så jag ser ej något däremot att invända."

E. Gyllenstierna: "Axel Lillie är väl meriterad. Salvius kan väl ock blifva riksråd."

Ture Sparre: "Jag instämmer, allenast att det ej framdeles må lända till förargligt exempel."

Drottningen: "Det skall jag väl akta mig för. Dock skulle jag allenast till rådsherrar hafva att lita på rådssöner, då hafver jag ett klent stöd, om eder något händer."

Knut Posse: "Herr Axel Lillie hafver väl meriterat, Salvius också, dock är det fast oerhördt, om en borgarson blir riksråd. Jag ställer det dock till Ers majestäts gunst och nåd."

Juvel- Guld- & Emalj arbeten
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

Lisa Rosenströms Eftr. KAPPAFFÄR
 49 VÄSTERLÄNGGATAN 49
 Stort lager af Kappor, Promenaddräkter samt lösa
 Kjolar.
 OBS! Billiga priser.

Ture Bielke: "De äro båda meriterade, och jag tycker, att Adler Salvius bör blifva riksråd, sedan freden är slut."

Drottningen: "Det tager jag för ett jakande råd, ty han lär ej efter freden blifva af förnämare börd än han nu är."

Mattias Soop: "Jag håller dem båda för goda och skjuter allt i Hennes Majestäts skön."

Riksskattmästaren Gabriel Bengtsson Oxenstierna: "Emot Axel Lillie finner jag intet, Salvius hafver ock gjort goda tjänster; allenast om något skulle vara däremot, så vore det hvad riksdrotset och rikskansleren anført. Eljest är det nog en duk-tig karl."

Riksamiralen Gyllenhielm: "Jag har en gång sagt min mening, att de båda passa till riksråd."

Rikskansleren bad att ock få blifva vid sin mening.

Riksdrotset Per Brahe: "Jag kan ej neka till, att Salvius har mycket meriterat, men om hans börd är dock mycket att anmärka. Det vore dock underligt göra till riksråd en man af så okänd börd. Hvem var hans far?"

Drottningen blef liksom litet stött, att drotset åter tog upp bördfrågan, och utbrast: "Det skall jag säga er, min grelve, att det var en man. Jag har aldrig hört, att människor komma till världen utan far."

Drotset blef generad men fortfor dock att bedja drottningen vänta med utnämningen, tills fred vore avslutad, samt att ytterligare betänka privilegierna.

Drottningen: "Gud bevara mig, att jag skulle bryta edra privilegier, men då Salvius är väl meriterad, duglig och behöflig i rådet, så ber jag eder, gode herrar, att taga emot i rådet Axel Lillie och Adler Salvius. Jag hoppas att rikskansleren som en genereux herre sig ej skall movera utan alla vara tillfreds."

Därefter gick hvar och en till sitt. Axel Oxenstierna stängde sig inne den dagen, men följande dag var han som vanligt i rådet, och för Adler Salvius utskrefs den omtvistade fullmakten.

Drottning Kristina, urartad som mänska, fallen som kvinna, hade dock storhet och svenskhet genom sin syftning till det stora, sin kärlek för vetenskaper, sin vilja att se under sina fötter hvad andra anse för det högsta att sätta på sitt hufvud, nämligen — en krona.

Fredrika Bremer (1844).

Sprid Dagny!

HASSELBACKENS

blandning rekommenderas som ett utmärkt godt delikatesskaffe.

Några ord till Sveriges röst-rättsföreningar

med tanke på den internationella kongressen 1911.

Om ett år — eller i juni 1911 — ha vi att hitvänta delegerade från hela jordens vidt skilda kvinnorösträttsföreningar.

Det är ju lika ärofullt som glädjande för oss, svenska kvinnor, att denna världs rörelse »spetsar» tänkt just på oss och vårt lilla, i en afkrok belägna land, då de vid Londonkongressen, som det sägs, haft flera inbjudningar från mycket större och mera centralt belägna länder. Men enhälligt och med entusiasm utropade de: »Till Sverige, till midnatts-solens land vilja vi fara nästa gång, där vilja vi ha kongressen 1911!»

Med glädje, men ock med en viss bäfvan, har Landsföreningen skickat sin inbjudning. — Den vet, att det för anordnandet af en sådan kongress behöfs pengar — mycket pengar och — att våra föreningar i jämförelse med andra länders äro *fattiga*, — men den vet också att för kvinnor som älska är intet offer för stort. — — — Älska vi nu vårt land och vår rättvisa sak, så må vi ock *visa* det i handling! Vackra *ord* äro bra, men vackra *handlingar bättre*.

Svenska rösträttsföreningar! Arbeten med kraft och energi på att samla mynt! Utan dessa gyllene hjälptrupper kunna vi med bästa vilja ej komma långt — eller vinna seger öfver svårigheter, som härvidlag, liksom vid alla mänskliga företag, säkert möta. Och — vi vilja ju ta emot dem — våra utländska meningsfränder, väl, värdigt och tilltalande, med allt det bästa och angenämaste som vårt sommarljusa fosterland har att bjuda på. Må de få se och erfara att den gamla svenska välviljan och gästfriheten ännu lefva!

Det finns många sätt att samla pengar, men till de tråkigaste sätten kunna vi nog räkna — »tigga» och »låna». Således bannlysa vi dem redan i början från vårt program. Vi skola möjligen ta dem som »sista resursen», — då alla andra sätt först pröfvats, men helst utelämna vi dem alldeles.

Hvarje F. K. P. R. bör tillsätta en kommitté med ett visst antal damer, som ta på sin lott att »dryfta frågan», komma med förslag och utarbete riktlinjer för insamlingsarbetet.

Inom både större och mindre samhällen finnas alltid möjligheter, förmågor, personer, som kunna hitta på någonting. Det gäller bara att *finna* möjligheterna, *ta reda* på förmågorna och sätta maskineriet i gång, sedan går det nog nästan af sig själf.

I härvarande kongresskommitté har väckts åtskilliga förslag för insamlandet af pengar, såsom: *föreläsningar* i intressanta ämnen; *musikaftnar*, dels privat inom hemmen eller i förhyrd, lämplig lokal, (ett

Plantage-Kaffebränneriet,

Humlegårdsgatan 20 - Stockholm.

Rikst. 36 68.

Allm. 54 41.

par sådana aftnar ha redan gått af stapeln och gifvit en jämförelsevis god inkomst); *läsecirklar*, en gång i veckan, med bestämd afgift för hvarje gång och plikt för frånvarande medlemmar; *trädgårdsfester* eller s. k. »gardenparties» hos dem som äga vackra trädgårdar; *tafvelutställningar* af konstnärinnor; *landsmåls- och deklamationsaftnar* af dem som äro begåfvade med »målföre» i den ena eller andra stilen; *försakelseveckor, kollekt* vid alla lämpliga tillfällen; *en slant i »kongressbössan»* i stället för blommor vid födelse- och namnsdagar.

Teaterföreställningar, lotterier, basarer och marknader kunna nog också med fördel arrangeras af sådana föreningar, som inom sig äga resurser för realiserandet af dylika tillställningar, men — lika viktigt som det är att »ställa till med något» — lika nödvändigt är det sedan att arbeta för att sälja biljetter, så att *behållningen* blir så stor som möjligt. — — Detta må *särskildt* läggas respektive arrangörer på hjärtat.

I och med nästa höst måste emellertid penninginsamlandet börja på allvar.

Inse vi kongressens betydelse för kvinnorörelsen i allmänhet, så måste vi också förstå, att den på ett *alldes särskildt sätt* kommer att beröra oss svenska kvinnor. Den *kan* bli en häfstång, som flyttar vår sak till ett något högre plan eller möjligen några tum närmare sin lösning.

Det går icke fort för droppen att urhålla stenen, men det lyckas dock så småningom. Det går sakta för snigeln att komma fram, men han når ändå målet till sist, om han bara är — ihärdig.

Lätom oss därför arbeta *målmedvetet* och *ihärdigt!*

Gefle den 12 juni 1910.

Sigrid Hofrén.

Våra kvartals- och halv- årsprenumeranter,

hvilka önska att Dagny utan afbrott skall komma dem tillhanda, uppmanas att omedelbart förnya prenumerationen. Priset för halfår är kr. 2: 50, för kvartal kr. 1: 25.

Vi våga rikta en vördsam uppmaning till alla våra prenumeranter att nu vid halfårsskiftet arbeta för Dagnys spridning. Hvar och en som anskaffar en ny prenumerant bidrar till möjligheten att få prenumerantsiffran fördubblad, ett önskemål, som måste uppnås.

Från världens rösträttsfält.

Två gånger sedan återblicken öfver K. P. R:s verksamhetsområde sist syntes i Dagny har *Woman's Journal* framför sin redaktionella afdelning haft dufvan med olivgrenen, den en framgång bebadande.

Den ena gången för att omtala, att de norska kvinnorna, som ju ernå den ena medborgarrättigheten efter den andra, nu fått allmän kommunal rösträtt. Enligt amerikansk uppfattning hade denna lagstiftningsåtgärd äfven omfattande politisk betydelse, därför att lagen af 1907 gaf P. R. åt de kvinnor som ägde kommunal rösträtt, så att den politiska rösträtten nu skulle ha blifvit allmän tillika med den kommunala. Men det var icke så; det var blott den *kommunala rösträtten*, som blef allmän, den politiska är såsom förut för kvinnorna begränsad af ett inkomststreck. Vi ha emellertid sett i pressen, att en ministerkris blef följden af beslutet. Handelsministern Arc-tander ville icke tillråda konung Haakon att sanktionera beslutet och begärde samt fick sin demission beviljad, då konungen i alla fall gjorde det. "Åskådningsmateriel" för regeringen kalla de engelska kvinnorna denna händelse, och de franska tillåta sig en mild ironi öfver att "anti-suffragisterna" i sin tur vilja vara hjältemediga.

Den andra gången har dufvan bådadt att *Württemberg*s kvinnor fått valrätt och valbarhet till den nyinrättade jordbruksnämnden. Regeringen ingaf proposition till landtdagen om upprättandet af en dylik nämnd med valrätt men utan valbarhet för kvinnor. Den vakna F. K. P. R. insände genast petition äfven om valbarhet, på grund däraf att lika många kvinnor som män arbetade vid jordbruket i *Württemberg* och att en betydlig del däraf voro själfägande. Lagutskottet förordade valrätt endast, men landtdagen beslöt efter en liflig diskussion såväl valrätt som valbarhet. Och äfven om segern i och för sig ej är stor, visar den dock, att äfven i Tyskland kvinnornas kraf på medborgerliga rättigheter stegrats i allvar, eftertryck och beaktande.

Under många veckor har *Votes for Women* innehållit notiser, uppmaningar och underrättelser om förberedelser till den stora procession *W. S. P. U.* hade för afsikt att anordna i slutet af maj men som genom konung Edwards död blifvit uppskjuten och gick af stapeln den 18 juni. Och uppskofvet var fördelaktigt för kvinnorna, emedan det gaf dem tillfälle att direkt demonstrera, tala och fatta resolution om uppfordran till regeringen att biträda förlikningsbillen.

Allt hvad *W. S. P. U.*, den stora och inflytelserika suffragettföreningen, äger af kraft, energi, personliga och ekonomiska tillgångar har satts in för att göra den stora processionen till en märkesdag i rösträttens historia. Kanske den "sista", liksom den största, af kvinnornas demonstrationer, den, som måste bevisa alla motståndare att kvinnorna ha mera än en blott "teoretisk" tro på den politiska rösträtten.

Det är af utrymmesskal tyvärr icke möjligt att återge alla Mrs Pethick Lawrences gripande, vältaliga ord den 17 juni om processionens innebörd. Hennes uppräknan-

de af de olika svaren från alla de olika grupper af kvinnor, som deltaga däri. Alla de kvinnor som grånat i kampen för framåtskridandet, alla de kvinnor som gå i fångarnas tåg, alla vänner från världens olika länder, alla de unga som ännu icke deltagit i striderna men som följa fanorna, alla kvinnor från de olika rösträttsföreningarna, af alla yrken, af alla klasser, från universiteten, fabriker och hemmen. De kunna dock alla säga att kvinnorna föresatt sig att gå framåt och framåt, till dess de planterat sina banér på frihetens citadell, till dess de vunnit rätten att som jämlikar inträda i mänsklighetens rike. Den (processionen) innebär, att vid detta tillfälle kvinnor af alla möjliga politiska färger glömt meningsskiljaktigheter angående taktiken och endast minnas sitt gemensamma mål, det att vinna P. R. — —. Den innebär en sista vädjan af brittiska undersåtar att genom eftertrycklig, representativ demonstration ernå medborgerliga rättigheter. Må den hos detta lands regering inpränta, hurusom den na fråga om ett af grundvilkoren för mänsklig frihet icke längre kan skjutas åt sidan utan måste erhålla hederlig och tillfredsställande behandling. Den sista meningen innehåller tydligen W. S. P. U:s egen, kraftiga maning till premiärministern.

En af åskådarna af den väldiga processionen, som var $\frac{1}{3}$ svensk mil lång i blotta uppställningen, utbrast i häpenheten öfver dess storlek, dess bländande färg effekter, dess öfverväldigande massverkan: "Man skulle då aldrig kunnat tro, att det fanns så mycket fruntimmer i världen!" Och utan en enda afvikande stämma ha alla tidningar, till och med Times, anti-suffragisternas eget språkrör, enats om att tillslutningen var kolossal och organisationen fullkomlig.

Förresten var Times sur och vresig i sitt omdöme om processionens inverkan på billens öde; men annars äro alla med- och motståndare af samma tanke om att suffragetternas underbara låg är det starkaste argument, det mest öfvertygande vittnesbörd, som ännu framkommit om det i vidaste kretsar förefintliga krafvet på P. R., att detta kraf är ett aktuellt problem i dagens politik, och att det måste lösas snart och icke godtyckligt skjutas undan till en obestämd framtid. Och därtill kom ännu ett faktum, som bär fullkomligt afgörande bud om den ändrade stämningen mot suffragetterna. För två år sedan gick processionen genom gator, där den vanliga samfärdseln icke var synnerligt ökad; nu voro i rörelse de massor, som endast lockas fram vid stora högtidligheter. Nu stodo de packade på trottoarerna, nu voro alla trappor, alla fönster, alla balkonger, alla omnibustak och droskor fyllda af skådelystna. Knappast en enda gång hördes det hån och grin, som förr ägnades suffragetterna; många voro i stället hurraropen, näsduksviftningarna, de vänliga orden, och måttfullt och värdigt erkänner Times, "att den stämning som rådde bland de oerhörda skarorna af åskådare på det hela taget var en blandning af djup nyfikenhet och aktningfull sympati."

Det fordras väl rätt mycket för att väcka beundran hos Londons befolkning, så van vid ståtliga, offentliga skådespel, men Mrs Pankhurst tycks ha beskrifvit proces-

sionen rätt, då hon vid det stora mötet i Albert Hall på aftonen sade "att en så enastående demonstration aldrig varit sedd i London." Det var en skönhetssyn utan like, den fägnade blicken med strålade färgharmonier, kvinnornas armé gick lätt, den bars uppe af jubel och glädje, "det låg seger i luften". Till ett antal af mycket öfver 10,000 vandrade kvinnorna från Embankment, Thameskajen vid "Kleopatras nål," genom de mest välkända trafiklederna i Londons hjärta, förbi Hyde Park Corner och Parken till Albert Hall. De gingo fyra i ledet, med W. S. P. U:s standar och dess kvinnliga musikkår i spetsen, hvarjämte trenne marskalkar till häst i samråd med som det säges 1,000 polismän öfversågo tågordningen.

Först kommo alla de, som ståndaktigt lidit fängelsestraff för sina metoders skull. Ättio stycken bakom det standar, hvilket erinrade om hungerstrejken, som föranledt den bekanta ändringen i fängelsereglementet; 617 stycken inalles, alla hvitklädda med symboler af fängelsetiden i händerna, hvita stafvar med de breda pilarna, hvarmed engelska fångkläder äro märkta, och efter dem pionärerna, som hunnit gråna och kroppsligt försvagas under den långa striden. Så 26 Londoner afdelningar af W. S. P. U. och i oändlig rad grupper af medlemmar af olika yrken och sällskap. 40 musikkårer spelade, och 700 fanor, standar och vimplar vajade öfver tåget.

Den sektion som ådrog sig mest uppmärksamhet näst fångarnas var kanske den af 800 universitetsbildade kvinnor från Englands, Irlands och Skottlands universitet, en imponerande, pittoresk skara i sina olikfärgade studentmössor, doktorsbaretter och kåpor. Främst Dr Garrett-Anderson, Englands enda kvinnliga mayor, och i leden vetenskapligt bildade kvinnor och unga klinikanter från lasaretten, alla med blommor, liksom tåget i sin helhet gaf intryck af en färgglad blomsterkorso. De hälsades, säges det, med väldiga hurrarop, där de drogo fram, medan den djupaste medlidsamma tystnad ägnades den lilla truppen af "utsvettade", färdiga arbeterskor från East-End, som vandrade med bland W. F. L:s femtio afdelningar. W. F. L. anfördes af Mrs Despard, "vår älskade ordförande", som hon ständigt nämnes, rak och spänstig trots sin ålder, med mantillan öfver sitt hvita hår och liljor i handen. Både i sig själf och som syster till en af boerkrigets generaler, French, är hon en känd och populär personlighet och hyllades särskildt och från många håll. Hela W. F. L:s afdelning strålade af sol och gyllene ungdom med sina färger hvitt, gult och grönt och gjorde all heder åt den geniala uppfattningen hos dess anordnarinna, Ellen Terrys dotter, Miss Edith Craig.

Efter W. F. L. kommo 11 olika kvinnliga, politiska korporationer och 5 manliga R. R.-föreningar, som slutit sig till W. S. P. U., 10 grupper från olika länder och af olika etiska och kulturella sällskap, mellan 30 och 40 rösträttsföreningar från olika delar af landet och till sist vagnar och automobiler i oändlig rad. "Långt innan vi kommo till Albert Hall, kändes det som om man aldrig gjort något annat än gått med i processionen.

PETERS

FOTOGRAFISKA
MAGASIN

Norrmalmstorg, Stockholm.

Amatörkameror. Framkallning. Kopiering.

**Åberopa alltid annonserna
i Dagny**

Framom och bakom de marscherande kvinnorna i aldrig slutande led. Vid sidorna aldrig slutande rader af nya åskådare," skrifer en af dem som gick i ledet.

Tre moment synas under tre-timmars-vandringen mest ha fallit i ögonen på engelska åsyna vitinen. Det ena, då skådespelerskan Ellen Terry, publikens gunstling, alltjämt strålande och behagfull, från sin bil hälsade processionen. Det andra, då ärkebiskopen af Canterbury, Englands primas, från en balkong mönstrade defileringen och som man hoppades gaf akt på, hur talrikt det "Kyrkliga förbundet för K. P. R." var representeradt och hur det företrädades af män i prästerlig ornat. Det tredje, då marschen snart innan den var slut passerade förbi 2:dra Lifgardets kasern i Knightsbridge och hundraden af soldater hurrade för de tusentals kvinnornas kurage och beslutsamhet, där de i den heta sommarkvällen vandrat genom Londons gator för att visa allt folket hvad de ville, hvilka och hur många som ville det.

Vid Albert Hall upplöstes tåget, och Albert Hall, Englands största sal, fylldes snart från golf till tak. De ledande talen höllos af Mrs Pankhurst, Lord Lytton, förlikningskommittéens ordförande, Mrs Pethick Lawrence, Christabel Pankhurst och Annie Kenney, som för några år sedan med 2 pund i fickan kom till London för att vinna England för "Rösträtt åt kvinnor". Beslut om den förutnämnda resolutionen till regeringen fattades med hänförelse, och dagens icke minst anmärkningsvärda drag, offervilligheten hos de närvarande, gaf sig uttryck. En summa af mera än 90,000 kronor insamlades och höjde den fond af 100,000 pund, W. S. P. U. föresatt sig att samla, till 73,700 pund.

Det var icke blott skämt som kom en af ledarinnorna att säga: "Vi kunna tala om för regeringen att krigskassan är fylld." Ty bakom sommarleken med blomstertåget i fåring och doft, bakom klingande musik och vajande standarskog fanns hos den samlade kvinnohären det allvarliga uppsåtet att icke skingras förrän deras sak var vunnin.

Mrs Pankhurst började sitt hälsningstal med det enda, stolta ordet: "Seger!" Lord Lytton slutade med det välkända: "Natten är förliden och dagen är nära," och Christabel Pankhurst, "rörelsens kvinnliga Mirabeau", slöt sig till deras förhoppningar om ett gynnsamt svar af Mr Asquith. Men hon talade också om hur det skulle gå om han tredskades, och hon använde inga menlösa ord: "Jag säger, att om Mr Asquith understår sig att ringakta underhusets vilja — — då måste någonting göras, och om revolution behöfs, så får det bli revolution — —. Vi säga till majoriteten i underhuset: Stån fasta. Stån fasta. I kunnen vinna. I kunnen genomföra Er vilja — — Vi säga Er detta, I som sitta i parlamentet. Om premiärministern svarar "nej" på vår begäran, så nöja vi oss icke med detta svar*). Vi begära af Er i underhuset, att i skolen kämpa därinne, som vi skola kämpa utanför. Varen män, varen våra kamrater — —. Om vi arbeta tillsammans, om vi

*) Samtliga kursiveringar i det engelska manuskriptet.

kämpa tillsammans, så blir billen lag under denna session — — —. Men — om I sviken oss, så hålla vi stånd och kämpa ensamma."

Den 26 juni 1910.

ELLEN WESTER.

En kvinnornas världskongress.

Den stora kvinnoföreningen Hvita Bandet, som har nykterhet, sedlighet, rösträtt och fred på sitt program och som arbetar i 60 olika länder och stater med ett medlemsantal af bortåt en miljon, har nyligen hållit sin 8:de världskongress i Glasgow, då 44 länder representerades af mellan 4—500 röstberättigade ombud. Inalles beräknades samtliga kongressdeltagare till dubbelt så många.

Ehuru kongressen räckte i en hel vecka (från den 3 t. o. m. 10 juni) upptogo själfva kongressförhandlingarna ej mer än 3 dagar, den öfriga tiden anslogs till möten af olika slag, styrelse- och kommittésammanträden m. m. Förhandlingarna omfattade, förutom stadgeändringar samt bildandet af en fast organisation för Hvita Bandets världsmisionärer m. m. dyl., nästan uteslutande rapporter från de olika länderna och de många arbetsgrenarna. Hvita Bandet har ej mindre än 41 departement. Dessas uppgift är att verka för föreningens skilda programpunkter samt att bland respektive kategorier af människor befrämja dess principer. Ett par nya departement tillsattes äfven vid kongressen.

Af rapporterna framgick att Hvita Bandet är i stadig tillväxt. I Förenta staterna t. ex., där verksamheten först började, har medlemsantalet vuxit sedan sista kongressen i Boston 1906 med 62,000 medlemmar. Sverige, som hade fyra representanter närvarande fick en särskild eloge för sin relativt stora utveckling och sina många praktiska företag. Äfven framhölls flera gånger af olika personer under kongressen den framskjutna ställning Sverige intar med afseende på nykterhetsfrågans lösning. Bland hednafolken är Japan det land, där Hvita Bandet är starkast.

Resolutioner i nykterhets, rösträtts-, m. fl. frågor antogs af kongressen.

Bland de stora massmötena må särskildt nämnas ett för kvinnlig ungdom i Glasgows gamla vackra domkyrka, samt ett, besökt af 5,000 åhörare, då aftonens program upptogs af 100 en-minuts-tal. I verkligheten medhans endast 75, trots ord:s obevkliga stränghet med afseende på tidsbegränsningen. Tack vare kvinnornas säragna förmåga att kunna med få ord och mycket växlande innehåll säga något af värde verkade mötet som en sannt storartad internationell demonstration.

En afton anslogs till "drawing-room-meetings" i skilda delar af staden. Vid ett af dessa talade Lady Stout, hustru till förre premiärministern i Nya Zeeland, om kvinnans politiska rösträtt i den Australiska kolonien. Lady Stout uppehöll sig särskildt vid hvad som vunnits genom rösträtten till fromma för såväl kvinnan som samhället i dess helhet.

Utflykter till stadens och omnejdens sevärigheter samt "garden-parties" utfyllde alla lediga(!) stunder. Miss Melville, rektorn för Queen Margaret College, det kvinnliga universitetet i Glasgow, hade utfärdat en af dessa bjudningar, som hölls i läroanstaltens vackra trädgård. Men glanspunkten i alla bjudningar var den fest för kongressdeltagarna, som Glasgows borgmästare, magistrat

och stadsfullmäktige hade anordnat i "The Municipal Building". Festen avslöts med korta och ganska humoristiska tal af ledande hvitbandister, stadsfullmäktige, representanter för andra sällskap samt ledamöter af brittiska parlamentet.

Hvita Bandets världsförening, som sammankallat denna kongress, består af fem funktionärer, ordförandena eller deras representanter för hvarje land, som anslutit sig till världsföreningen samt ledarinnorna för de många departementen.

Funktionärerna äro världsortf., Lady Carlisle, framstående för sin förfarenhet i lagstiftningsfrågor och politik samt i besittning af en ovanligt stor vältalighet; vice ordf., Mrs Lilian M. N. Stevens från Amerika, äfven hon särdeles hemma i lagstiftning, en mästare i att sköta klubban och leda förhandlingar, afvärjande hvarje gnissel i föreningsmaskineriet med sin stora taktfullhet och aldrig sinande källa af torr humor; sekreterarna Miss Anna Gordon, som arbetat i Hvita Bandet i 31 år och Miss Agnes E. Slack, en särdeles föreningsvan och berest dam, känd äfven i Sverige från sitt besök vid antialkoholkongressen 1907; samt kassören Rev. Mrs Mary Sanderson från Kanada.

Totalintrycket från världskongressen var den stora och eniga sammanslutningen mellan kvinnor från jordens alla delar kring ett gemensamt mål → de sociala frågornas lösning.

A. S. O.

Studentskornas hem i Paris.

För icke länge sedan flyttade föreningen "Paris studenter" in i sitt eget präktiga hus vid Boulevard Saint Michel. Delegerade från England, Tyskland, Italien, Belgien kommo för att öfvervara högtidligheten; i går, den 12 juni öppnades det lilla hem som inredts åt "Paris studentkor", och undertecknad var bland de få utländska damer som voro tillstädes. Lokalen var den mest blygsamma, en liten våning i ett gammalt hus vid rue Saint Jacques, men en del goda konstverk prydde väggarna och det var en viss smak i det hela; i bottenvåningen kommer till hösten att öppnas en kooperativ restaurant.

I februari detta år bildades inom "le Conseil National des Femmes Françaises" sektionen "Litteratur, Vetenskap och Konst" med madame Jean Cruppi som dess president. I mars föreslog M:me Cruppi studentskorna på ett möte i Sorbonne att bilda en förening; i april utkommo stadgarna (villkorliga) i tryck, och i går flyttade föreningen in under eget tak, hvilket måste kallas ett rekord i hastighet. Därför kan man icke undra på om lokalen icke besitter våra anspråk på trefnad. Man skulle önskat den ljusare och luftigare, men det är icke lätt att åstadkomma med begränsade medel. Läget i Sorbonnes omedelbara närhet har varit afgörande.

I Sverige ha vi ju tagit hygienens på entreprenad, och vi svenskar kunna liknas vid luftpatienter, som må förträffligt när de lefva i sin eterrena luft men genast falla samman under mindre gynnsamma förhållanden. Vi fåla hvarken att frysa eller att vara varma, att gå, sitta eller stå för mycket, äta på obestämda tider, etc.

Vår kropp är vår kustos. Här, där den kommer i andra rummet, äro mänskorna mycket friskare och uthålligare. Sinnets disciplin, den andliga hygienens, är det som vi skola eftersträfvä, ty den är det som uppehåller människan både psykiskt och fysiskt. Säkert är att de franska studentskorna komma att må väl och utveckla en stor aktivitet i denna lilla vrå, som inredts åt dem och där möbler, husgeråd, allt, blifvit skänkt af för saken intresserade.

Invigningshögtidligheten öppnades med ett gladt och lifligt hälsningstal af M:me Cruppi, denna äfven för svensk litteratur varmt intresserade dam, som för närvarande håller på att skriva ett arbete om nordens författarinnor. Af hennes hand har i "La Revue" redan publicerats två vällyckade essayer om Ellen Key och Ann Charlotte Leffler. Och i själfva den rapport hon aflade inför "Le Conseil National des Femmes Françaises", förklarade hon, att den förening man gick att bilda skulle taga till modell Fredrika-Bremer-Förbundet, som satt Selma Lagerlöf i stånd att utarbete sin Gösta Berling. Var uttalandet ej fullt riktigt, kunna dock vi, i saken initierade, leta ut sammanhanget! Madame Cruppi tryckte icke ner sitt auditorium med stora ord och fraser. Hon skämtade med de stackars studentskorna, som redan voro öfver öronen i skuld — tacksamhetsskuld till alla, som bidragit till hemmets tillkomst, rådde dem i bistra tider att anlita den placeringsbyrå som inhysts inom deras egna vägar som ett stöd och en hjälp och förklarade att umgänget med kamrater endast främjar arbetet äfven under examensplugget.

Efter dessa ord steg studentskornas delegerade upp och aftackade alla som ägnat sin tid åt bildandet af deras förening och hem och inbjöd de utländska kamraterna att på vissa villkor dela detsamma. Hon gjorde en del goda förslag, bland andra att upplåta bibliotekssalen olika dagar för de olika fakulteterna och för seminarieeleverna från Versailles, Sèvres och Fontenay, som räknades som delägare i hemmet. Hennes tro på föreningens framtidsmöjligheter var obegränsad — till och med aflade hon det oförsiktiga löftet att där aldrig skulle ordas om politik.

Sedan de obligatoriska talen voro öfver, följde en utsökt liten konsert, hvilken undertecknad — svenskan — velat njuta af under en mindre tropisk hetta, och en buffet med svalkande lemonad, hägrande genom ett fönster, men genom trängseln oåtkomlig.

Bland den packade skaran af studentskornas unga, ännu af studielucky präglade anleten skymtade den gamla M:lle Sarah Monod, M:me Avril de Sainte Croix, M:me Siegfried, M:me d'Abbadie d'Arrast (som äfven har skrivit en artikel om Selma Lagerlöf), M:lle Amieux, m. fl. af de förnämsta ledarna af kvinnligt framstegsarbete i Paris.

A. L—n.

Annonsera i Dagny!

S. B. K:s Hvilohem.

Det är en tidrymd af knappt mera än två år som flutit sedan en solljus vårdag ett tiotal personer samlades i en känd konstnärinnas vackra hem i Stockholm för att dryfta den ännu konturlösa planen att få till stånd ett hvilo- och rekreationshem för själförsörjande, bildade kvinnor. Det var hos en af de närvarande som denna tanke först uppstätt; själf hade hon vetat hvad det betydde att stå med nedbrutna krafter, ur stånd att arbeta, och därför förstod hon hur oöfverkomligt svårt det kan vara för den ensamma själförsörjande kvinnan, som brytes af sjukdom eller alltför forceradt arbete. Förstod hvad det betyder, när arbetskraften sviker och tillgångarna icke tillåta en dyrbar vistelse vid sanatorier eller kurorter. Hon hade icke kunnat släppa tanken, att något kunde och borde göras för de många själförsörjande, bildade kvinnorna,

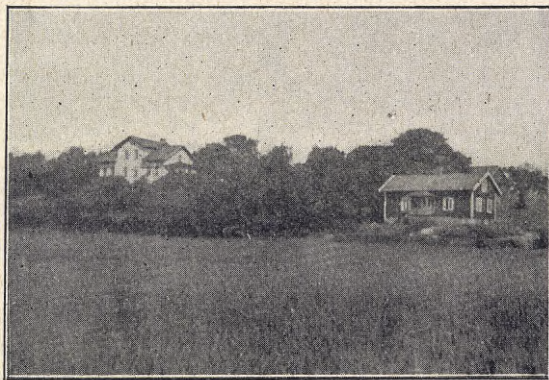
som oftast arbeta under så otillfredsställande förhållanden — en utslitande verksamhet och en låg lön. Hon hade drömt om ett hem för dem, ett hem på landet, där det var hvila och ro för utpinade nerver, där sinnet kunde återvinna sin spänstighet och där hågen och kraften till arbete skulle åter-skänkas de trötta och nedstämda.

Det första steget för att förverkliga drömmen hade varit att sammankalla olika arbetsgrupper representerande kvinnor för att öfverlägga om saken. Och det var som sagdt en vårdag för två år sedan, som detta skedde.

Tedde det sig manne ej för flera af de närvarande som ett oupphinnligt mål? Det behöfdes pengar, mycket pengar, för att få till stånd ett dylikt hem, där allt skulle vara godt och bra och vackert — och ändå skulle det endast kosta en obetydlighet att få vistas där! Undertecknad, som var en af de närvarande, såg åtminstone målet som mycket aflägsset vinkande. Och dock — nu är det redan nådt. S. B. K:s hvilohem är sedan några veckor en verklighet. På strandslutningen ofvanför en vik af Östersjön, i det vackra

Sörmland, står det nu färdigt, och i de trefliga gästrummen med de i vackra färger lackerade dalmöblerna bo redan de första pensionärerna, och en glad invigningsfest har firats.

Tron kan försätta berg heter det. Det språket går mig ej ur tankarna, där jag ser "vårt hem" stå färdigt. Det var en, hon som först tänkte den vackra tanken, som aldrig tviflade på att den skulle bli verklighet, som *trodde* på den trots alla svårigheter. Det synes mig, som om det främst vore hennes starka tro som varit det bärande, som gjort det möjligt, det hela; och det är därför, som vi, som varit med i arbetet, och alla de, som nu komma för att njuta hvila i det nya hemmet, framför allt skola känna tacksamhet mot henne. I förbindelse med Håknäs Hvilohem står alltid hennes namn, äfven om det

Hufvudbyggnaden och "Smedjan".

här — i detta sammanhang — icke nedskrifves.

Det var ingen af de varma, solstrålände sommardagarna som Håknäs invigdes. En stark vind hade kommit med kyla och regnbyar, men inomhus, i S. B. K:s hvilohem,

var det ljusst och varmt. I matsalen väntade det blomstersmyckade bordet med det hembakade hvetebrödet, en verklig jättekrans, de läckra kakorna och de olika anrättningarna, och alla resanderummen stodo glada och hemtrefliga med sina ljusa pinnmöbler, bekväma korgstolar och hemväfda gardiner och lockade de besökande att stanna och pröfva en längre

Ett hörn af matsalen.

Interiör af föreståndarinnans rum.

re vistelse inom hemmet. De två flygelbyggnaderna, särskildt "Smedjan" nere i slutningen, inbäddad i löfverk, frestade inbjudande och voro också för tillfället nästan fullt upptagna.

Invigningshögtidligheterna voro icke långa eller ceremoniösa, samvaron så mycket gladare och otvungnare. Föreningens ordförande, dr Ada Nilsson, uttryckte de närvarandes glädje öfver att se hemmet färdigt samt uttalade ett tack till fröken Valborg Lagervall, som gifvit den väc-

kande impulsen till företaget. Den välsmakande lunchen afåts under glad och otvungen sällskaplighet. Därefter vidtog "husesyn", allt från det stora rymliga köket, det härligt stora skafferiet, som måste fröjda hvarje husmors hjärta, med direkt nedgång till källaren, det bekväma badrummet och de många trefliga gästrummen. Hemmets föreståndarinna, fröken Ebba Fleetwood, biträdd af verkställande utskottets oförtröttliga medlemmar, hade på otroligt kort tid fått allt på sin rätta plats. Möblerna, som kommit i sista stund, hade packats upp, porslin och glas kommit på sina hyllor i skåp och skänk, gardiner satts upp, m. m., m. m., som här blefve för långt att uppräknas. Och — så hade hönsgården icke försummats. Kacklande hönor och flaxande kycklingar där inne vittnade, äfven de, om trefnad och hemlif. I trädgården spirade grönsaker och jordgubbsplantor, och de många fruktträden lofvade god skörd till hösten. Utanför och nedanför låg fjärden blånande i sol, som glimtade mellan regn-

molnen, och borta på höjden och udden lyste Ytter-Järnas hvita kyrka; och det var tystnad och ro rundt om det hem, där arbetande, trötta kvinnor skulle komma och hvila ut.

För att få vistas i hemmet fordras ett års medlemskap i föreningen. Men innehar man det, så får man komma till Håknäs, och för 2 kronor pr dygn får man sitt eget trefliga lilla rum — eller för kr. 1:50 ett deladt stort — och hel inackordering. Anmälningar göras skriftligen till föreståndarinnan, fröken E. Fleetwood, adress Håknäs, Järna, eller pr rikstelefon, Pilkrog 33.

Ännu finnes det plats ledig, föreningens medlemmar ha säkerligen icke hunnit få klart för sig att deras hem står färdigt. Men när de en gång fått reda på det, ha de endast att resa dit ut och se, och sedan få de nog lust att stanna, och hemmet skall, fylldt till sista plats, bli hvad det varit ämnadt — till nytta och glädje för så många som möjligt.

Elpis.

Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer.

Andra delen.

"Man borde visserligen använda mera flit på att uppteckna det kennevärda i sin tid och som ett andäktigt testamente öfverlämna det åt framtida människor," säger någonstädes Novalis.

Ett sådant testamente har Malla Montgomery-Silfverstolpe skänkt oss i sina memoarer, hvaraf under loppet af tre år de två första delarna utkommit, den sista af dessa vid jultiden i fjol.

Enstående i sitt slag, åtminstone i vår litteratur, är ett memoarverk som fru Mallas. Möjligen skulle det kunna jämföras med Hedvig Elisabet Charlottas, hertiginnan af Södermanland, dagbok, hvarmed det äger åtskillig frändskap: bredden, detaljrikedomen, till dels tiden. Men den senares verk är ju genom sitt ämne och antecknarinnans ställning ett aktstycke af historiskt-politiskt innehåll och här flera motsvarigheter inom den Gustavianska tidens memoarlitteratur, under det att en kvinnlig autobiografi af det intima slag som Malla Silfverstolpes hittills saknats på vårt språk. Men nu är luckan fylld, och det på ett sätt som i fråga om enhetlighet och fullständighet icke lämnar något öfrigt att önska.

Aldrig har slagordet om att skåda tiden genom ett temperament funnit en trognare tillämpning än i här berörda fall! Det sentimentala, romaneska, hyperkänsliga som var tidehvarfvets eget, hur återstrålas det icke från Malla Montgomerys bild, denna i linjerna så mjuka och graciösa, till tycket så karakteristiska och själfulla kvinnogestalt! Hur originell och oförfalskad står ej, förkroppsligad i denna, hela romantiken för oss, med sina svagheter och förtjänster! Ja, i sanning tacksamma måste vi känna oss öfver den aldrig slappade meddelelselust, den

naiva uppriktighet, den klarsynta och utförliga tidsmålning, som Mallas outtröttliga penna gifvit oss i dessa dagboksanteckningar, hvilka, tack vare den mest pietetfulla förmedlare, nu blifvit allas vår egendom. Ett värdefullare arf har aldrig kunnat öfverlätas åt eftervärlden.

* * *

På sin tid har Dagny redogjort för första delen af Malla Montgomery-Silfverstolpes memoarer. Däri tecknades, som läsaren torde erinna sig, "en ung sjuttonhundredtals societetsdams" lefverne med hela dess brokiga väfnad af nöjen, hoffester, baler, soaréer, förälskelser och kurtiser. Där redogjordes också för Mallas släkt- och familjeförhållanden, för hennes fars, den strålande och förförliske öfverste Robert Montgomery, romantiska lefnadssaga, för den från födelsen moderlösa lilla flickans barndomstid i mormoderns, friherrinnan Rudbeck, hem, det gamla ärevördiga släktgodset Edsberg vid hvilket alla Mallas vackraste och käraste barn- och ungdomsminnen äro associerade. Vi följde den i känslöväg brådmogna unga skönheten från fest till fest, omgifven af beundrare, fêterad och bortklemad, och man undrar ej på att hennes lilla hufvud ibland blef förvridet af all den hyllning för hvilken hon var föremål och att hon hade svårt att lotsa sig fram mellan sina många adoratorer, alla, icke blott ur bordsynpunkt utan äfven i historiskt afseende, försedda med klingande namn.

Den andra delen af memoarerna låter oss följa utvecklingen af romanen, och den slutar som alla sådana i den gamla goda tiden, med giftermål. Men man miss-tänker att det inté var sitt hjärta Malla till slut rådfrå-

gade vid valet af make. Att ryttmästaren David Gudmund Silfverstolpe blef den lycklige, berodde väl snarare af Mallas önskan att göra sin snälla gamla mormor till viljes och emedan någon skulle man väl ta! Det började lida på tiden, Malla närmade sig då de 25, och den som begynt lifvet så tidigt, måste ju med skäl tycka, att när man kommit så långt, kunde man ej förhala afgörandet längre. Men att valet kostade kval förstår man bl. a. af följande hjärteutgjutelse i det vidlyftiga kapitlet med rubrik: "Giftastankar":

"På förmiddagen hade Malla fått sig tillskickad en törnrosbuske i kruka, hvarpå låg en kvist eterneller — hon förmodade från D. G. Silfverstolpe. Om aftonen (på Börsbalen) bar hon en bukett af dessa blommor. Skjöldebrand var på balen, sökte hvarje tillfälle att utan ord yttra sin tillgifvenhet. Malla var alldeles yr i hufvudet och kunde ej begripa hans våldsamma känsla. Silfverstolpe var också där — och hon kunde icke heller missförstå honom. Och dessa båda män voro vänner, och anade ej att de voro rivaler! Denna dubbelhet, som alltid förföljt henne i dylika förhållanden: först Lilliehöök och Manderström, sedan Manderström och Brelin — Brelin och Lasse Silfverstolpe — han och Mörner, och nu: Lasses bror och Skjöldebrand — föreföll henne som ett hän af ödet, som en frestande olycka!"

Så tog hon då till slut ödet i sin hand och förenade det med David Gudmunds! Äktenskapet ingicks i januari 1807.

* * *

Det blef i det hela inte någon lycklig förening. Om den äkta mannen hade ett och annat att bära öfver med i följd af Mallas ömtåliga och hyperkänsliga temperament, så sattes nog hennes tålmod på ännu hårdare prof. Först den tvära öfvergången från flickårens orosfulla men dock så ljufva svärmeri, då hennes lif varit som en fladdrande fjärils på en blomsteräng, till en husmoders och landtfrus prosaiska tillvaro. Silfverstolpe hade inköpt en landtgård, Thoresta, i Sörmland, men som han icke tycks varit vidare erfaren som landtbrukare, befunno sig hus och gård i ganska ofullkomligt skick, då de nygifva först slog sig ner där, och inte blefvo de mycket bättre med åren. Fru Malla, som med allvar synes ha vinnlagt sig om att fylla sina matmoderliga plikter, plågades af denna bristfällighet. Hon brukade säga: "Andra önska sig palatser, jag ville blott ha ett svinhus, och det kan jag ej få."

Sedermera såldes egendomen och Silfverstolpe, som tjänade vid Upplands dragoner, en tjänst han lämnade 1814 med öfverstes rang, köpte sig en gård i Uppsala, och från nu af blef den gamla Fyrisstaden, i hvars intellektuella lif fru Malla skulle komma att spela en så framstående roll, makarnas stadigvarande hem. De många släktförbindelserna landet rundt och Davids oroliga lynne kommo dem dock att ständigt vara på farten, något som Malla ju var van vid från barndomen, men ändå blir man nästan yr i hufvudet af att i dagboken följa den så godt som oafbrutet rullande resvagnen.

Med åren, särdeles sedan David lämnat den aktiva

tjänsten, blef han mer och mer nervös och ombytlig till sitt lynne. Och underliga yttringar togo sig dessa hans lynnesskiftningar. Under vintern slumrade Davids verksamhet, han framlede sina dagar i nästan fullkomlig apati. Men med sommaren vaknade lifsandarna, och en febril verksamhetslust följde på vinterns ide. Då reste David landet rundt, skjutsade sin Malla hit och dit, gjorde upp affärer, köpte och sålde och hade hundra projekter, hvilka åter stannade af med den mörknande årstiden. Hela långa vintern låg han sedan sysslolös på sin soffa, och hustrun var sliten mellan sina hänsyn mot den mjältsjuka mannen och sitt intelligenta Uppsalaumgänge, för hvilket David Gudmund inte hade mycken förståelse.

Ja, roligt hade hon icke, stackars fru Malla! Ändå var hon en trogen och öm maka och sökte efter bästa förmåga fylla sina plikter som sådan. När David är ute i kriget 1813—1814, skriver hon: "Svenska armén vid Rhen! Ack, David, du aflägsnar dig allt mer och mer! Fred, fred, när få vi glädja oss däråt?" — Och när ändtligen en mild försyn efter en kort sjukdom afklippt hans lifstråd och fru Malla är änka, sörjer hon djupt. "Hon kände sig sjuk, förkrossad, och hoppades att ej länge öfverleva sin man."

Men månne ej vännen Geijer slog hufvudet på spiken, då han, när Malla träffar honom efter dödsfallet och förtroligt spatserar upp och ned med honom i trädgården talande om "sin olycka", helt burdus utbrister: "Öfverstinnan har icke varit olycklig, får ej anse sig så, en enda omständighet är olycklig, den att ni inga barn ha". Malla "förstummades" inför detta som hon tyckte något förmättna bedömande af en annans lycka eller olycka men gaf honom i sitt stilla sinne rätt. Likaså följde hon hans råd att icke, som hon först sade sig önskat, bosätta sig nära sina älskades grafvar: mormoderns och mannens. "Icke skall öfverstinnan", hade Geijer svarat, "fästa sig vid en graf, icke smida sig vid mullen — det är icke där man bör söka dem man saknar".

* * *

Nej, Malla Silfverstolpes lif var icke skrinlagdt i en graf. Från nu af kan man säga att hon först rätt begynte leva. Hädanefter skulle hennes lif helt fyllas af vänskapen. Sin tids snillrikaste och ädlaste personligheter kom hon att stå nära. Af dem mottog hon mycket. Men utan tvifvel stodo de gengäfvor, hon skänkte af sitt varma hjärta och sitt förstående af dessa stora andars väsen i värde ej efter dem hon erhölet. Hade ej delta jämna utbyte ägt rum, skulle icke, som nu blifvit fallet, Malla Silfverstolpes namn oupplösligt satts i samband med tidshvarfvets största: en Geijers, Atterboms, Törneros', Amalia von Helvigs, Fredrika Bremers.

Med glädje motser man den bebådade fortsättningen af memoarerna, hvilken skall behandla den säkert intressantaste delen af författarinnans lefnad: Uppsalaåren från 1819 och resan och vistelsen i Tyskland 1825—27.

L. D—n.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

MÄLARBADET

11 Handtverkaregatan 11.

BAD- TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afseenden.

OBS! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 38 14 — 38 15

A. T. 93 43 — 93 44.

Grete Meisel-Hess.

En skildrare af den moderna kvinnan.

Vi meddela härmed en skisserad konturbild af den österrikiska författarinnan Grete Meisel-Hess, som särskildt genom sin nu under utgifning varande bok, »Die sexuelle Krise», säkerligen kommer att draga uppmärksamheten på sig äfven utanför Tyskland. Det problem hon där berör och de åsikter hon företräder äro starkt ägnade att väcka strid omkring henne. Utan att dela den grundåskådning, som ligger bakom nedanstående referat af Grete Meisel-Hess' författarskap, anse vi detsamma tariffva sitt omnämmande och upplåta plats därför i Dagnys spalter.

Den unga författarinnan, som förlidet år åter gjort sig bemärkt i Tyskland genom det påbörjade utgifvandet af ett mycket intressant verk, "Die sexuelle Krise", afsedt att belysa det erotiska problemet, en fråga, som är lika aktuell i vårt land som i Tyskland, förtjänar ovillkorligen ett omnämmande äfven hos oss.

Grete Meisel-Hess är wienerbo till börden och härstammar från en borgerlig familj. Hennes far, en förmögen köpman, hade endast tanke för sin affär, som han skötte med järnhård hand; hennes mor, en god och klok men kraft- och viljelös kvinna, förstod allt för litet detta varmt kännande, egendomliga barn, som redan vid helt unga år hade sin egen syn på lifvet och sina egna åsikter.

Vid 21 års ålder ingick hon äktenskap med en man, som hon älskade varmt, men blef djupt besviken och olycklig och skildes från honom efter en kort tid.

De sju år, som därpå följde, omfatta en tid af kamp och strid för Grete Meisel-Hess, framför allt emedan hon sökte frigöra sig från den kalkborgerliga miljön hon hittills hade lefvat i; hon längtade efter att få bli oberoende och att få fritt utveckla sin personlighet.

Det var under dessa år, som lifvet lärde henne att se och förstå dubbelmoralens verkningar på det sexuella området, huru den nu härskande moralen utgör en hämsko på kvinnans utveckling, huru den hindrar henne från att nå sina högsta möjligheter såsom personlighet.

I storstadslifvets hvirfvel, midt i konstnärsvärlden, där det lefvande lifvet dagligen upprullade de mest skiftande öden för henne, blef Grete Meisel-Hess författarinna.

Några tidningsartiklar och en novellsamling voro nog för att fästa pressens uppmärksamhet på denna intressanta litterära företeelse. I "Fanny Roth" skildrar hon den unga, geniala nutidskvinnan tillhörande öfverklassen som lider skeppsbrott när hon går utomkring äktenskapet. Grete Meisel-Hess angriper med ett glödande hat äktenskapsinstitutionen i dess nuvarande form. En broschyr mot Weiningers "Geschlecht und Charakter" har gifvit henne en framstående ställning som feminist. Stridskriften "Weiberhass und Weiberver-

achtung", riktad mot samtidens ifrigaste antifeminist i den bildade världen, är lysande spetsk och dräpande jämförd med Weiningers nietscheanskt virriga framställning och imponerar genom sin klarhet och sin logik.

Hennes första stora arbete är romanen "Die Stimme". Det är en bok för de få. I Berlin har den skapat åt sin författarinna liksom en ny familj; människor, som hon alls icke känner, ha börjat hälsa på henne. Detta förefaller i själfva verket något egendomligt, ty från litterär synpunkt är boken ej ett mästerverk. Men de, som verkligen trängt in i dess djup, ha förstätt, att den framför allt är ett verkligt "document humain". Författarinnan har, hänsynslös mot sig själf, gifvit sitt eget innersta jag, sin rika, starka personlighet. En personlighet, som i dessa genombröttets tider är en sann bild af den moderna kvinnan — kanhända här i Sverige hellre af morgondagens än af kvinnan för i dag. Det är en lefvande och färgrik bild af en varmblodig kvinnas skiftande öden. Boken är skriven i jagform och den målmedvetna feminism, som genomtränger skildringen af den unga kvinnans misslyckade första äktenskap, historien om en egendomlig och romantisk förlofning, om ett andra äktenskap och slutligen om en fri förbindelse, i hvilken en man och en kvinna mötts på höjden af sin utveckling, är ganska enastående.

Pressen har jämfört detta arbete med Marie Basjkirtsevs dagbok, där återfinnes något af hennes temperamentsfulla åskådning. Utan att vilja jämställa tänker man ovillkorligen äfven på m:me de Staël. Grete Meisel-Hess, liksom denna geniala kvinna, skapar i sina skrifter en ram för sin egen personlighet.

Ett arbete som ej bör glömmas är den för några år sedan utkomna lilla berättelsen "Annie Bianka". Det är måhända den finaste af alla hennes skrifter, en miniatyrmålning af den underbaraste stämning och färgskiftning.

En ung, ovanligt intelligent kvinna har nyss tagit sin doktorsexamen, och hennes far bjuder henne såsom belöning på en Rhenresa. På denna resa, som hon företar ensam, råkar hon i sällskap med en ung herre och upptäcker plötsligen att äfven hon, som aldrig tänkt på kärlek, har förmågan att kunna bli betagen i en man.

Hon ger sig emellertid ut för att vara dansös, och när hennes följeslagare fattar misstankar, då hon börjar citera Horatius och Nietzsche, ger hon ett prof på den konst hon ger sig ut för att utöfva. Hon dansar som om hon hela lifvet haft dansen till yrke och tror för ett ögonblick, att lärdomen, visheten och studierna endast voro en dröm. Hon frestas en stund att fortsätta äfventyret, låter bjuda sig på champagne på Düsseldorfutställningen men hon förlorar ej herraväldet öfver sig själf. På återvägen från utställningen rymmer hon till stationen och sätter sig på tåget, utan att hennes beundrare från Rhenresan har en aning om att den lilla bajaderen i själfva verket är — doktor i lefnadsvishet!

Boken söker visa att det finnes en ny kvinnotyp i våra dagar, som harmoniskt förenar den högsta intellektualiteten med den sunda sinnligheten, en typ, som lika litet känner lasten som askesen.

"Die sexuelle Krise" är en allvarlig bok, och det band, som utkom i våras, är den första af de tre delarna af ett verk, hvartill förf. samlat material under i det närmaste tre års tid. Boken är en skildring af de nuvarande sexuella förhållandena och gifven, ej af en ytlig åskådarinna utan af en allvarlig, tänkande människa, som med innerligt medlidande för kvinnan af sin egen tid ägnar sig åt granskningen af denna viktiga fråga.

Utan att i detalj redogöra för bokens innehåll vill jag blott helt kort skissera det viktigaste. Med sitt säkra och träffande omdöme kritiserar hon samhällets uppfattning af den sexuella frågan, hon kritiserar äktenskapet i dess nuvarande form, huru det, såsom det nu är, ej längre lämpar sig för moderna människor. Hon skildrar å andra sidan de fria förbindelsernas vanskliga tillvaro i våra dagar, det beklagliga i att den nuvarande generationens män äro så föga feministiskt sinnade och att än så länge är för männen den fria förbindelsen blott ett gömställe att krypa i, som är bättre än prostitutionen och bekvämare än äktenskapet. En framstående plats i detta värdefulla arbete intar prostitutionsfrågan. Hon skådar ej världen med det borgerliga samhällets skyggglappar, hvilket blott ser hvad det vill se och för öfrigt talar om sedlighet som om ett societetsnöje.

Det hvilat ett sant medlidande för kvinnan öfver detta så välskrifna kapitel.

Grete Meisel-Hess säger om sin egen bok: "Mätte den sopa rent i alla hörn, mätte den vädra ut alla förvrängda begrepp om moral och sedlighet".

Man skall dock ej tro att boken är en predikan om den fria kärleken, den är en orubbligt logisk bevisföring, där hon ställer upp sina fordringar ur ren mänsklig synpunkt. De idéer hon förfäktar tänker hon sig ej förverkligade hvarken i dag eller i morgon, utan hon vill endast ge anledning till eftertanke och i sammanhang därmed söka omskapa de centralaste problemen i det mänskliga samhället.

I kamp och i strid med sin samtid, där står Grete Meisel-Hess, en af de få, som med heligaste och djupaste allvar arbeta för kvinnosaken. Med Ellen Key och Frida Stéenhoff är hon här i landet närmast i släkt.

Som personlighet har hon emellertid föga gemensamt med dem. Grete Meisel-Hess har lefvat lifvet och lärt af det.

Hon har ej som Ellen Key i stillheten af sin studerkammare begrundat lifvets frågor, hon är ej serska som hon, men hon har Ellen Keys vidtomfattande blick för kvinnans ställning i det nuvarande samhället.

Hos Grete Meisel-Hess finnes ej den tragik, som behärskar Frida Stéenhoffs skrifter, men hon äger denna författarinns själfulla förståelse för den förned-

ring, som kvinnan lefvat i sedan århundraden genom den rådande dubbelmoralen.

Grete Meisel-Hess är kanhända en af de få, om ej den enda, i den tyska litteraturen, som gifvit en träffande bild af den moderna kvinnan eller, som hon kallar henne, "die seltene Frau".

N. K—GER.

Jag kan ej oroa mig, när jag ser gamla former sprängas, ty jag känner, att det sker emedan de blifvit för trånga för idéen, som lever i dem, och för de människor, som i den behöfva omfattas, och jag tror på dess förverkligande i en naturligare organisation, en naturlig gruppering af mänsklighetens andliga familjer och slakten — — —

Fredrika Bremer (ur bref till Chr. E. Fahlerantz).

Södermanlands länsförbunds första årsmöte.

Södermanlands länsförbund af F. K. P. R. höll lördagen den 18 juni årsmöte i Strängnäs. Årsmötet var det första, då länsförbundet konstituerades först förra året — i Flen den 6 mars.

Anslutna till förbundet äro lokalföreningarna i Nyköping, Eskilstuna, Strängnäs, Gnesta, Mariefred, Torsköp, Flen och Öfver-Selö. Endast de fyra förstnämnda representerades vid mötet genom ombud.

Under förmiddagen hölls enskildt möte, då också Strängnäsföreningens medlemmar talrikt infunnit sig. Öfverläggningsämnen voro: 1) Hvad bör vara ett länsförbunds egentliga uppgift? Inledarinna: Elin Pålman. 2) Om föredrags anordnande under hösten 1910-våren 1911. 3) Hur böra studiecirkel anordnas för att vara fullt praktiska? Inl. Ada Gustavson. 4) Borde vi ej göra F. K. P. R. till en kvinnornas kommunalförening vid sidan af dess egentliga uppgift? Inl. Ada Gustavson. 5) Ett förslag om huru de gifta kvinnorna böra gå till väga för att få kommunal rösträtt. Af Elin Pålman.

Samtliga frågor behandlades under liflig och uttömmande diskussion.

I samband med första frågan beslöts att om möjligt söka åstadkomma ett för hela länsförbundet gemensamt bibliotek. Förbundets sekreterare åtog sig att vidtaga förberedande åtgärder för att få till stånd en ny lokalförening i Katrineholm. Under andra frågans behandling framkom förslag om att under hösten anordna en kortare kommunalkurs inom länet. Åt arbetsutskottet uppdrogs att underhandla härom såväl med eventuella föreläsare som med de olika lokalföreningarna.

Länsförbundet beslöt att till statsministern afsända den protest mot regeringens politik i kvinnornas rösträttsfråga, som redan af många föreningar skickats, ehuru länsförbundet för sin del företog en liten omredigering af ordalydelsen. Resolutionen kom därvid att lyda som följer: Södermanlands Länsförbund af Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt, samladt till årsmöte i Strängnäs den 18 juni 1910, uttalar med anledning af statsministerns svar å hr Lindhagens interpellation i ärendet, sin protest mot regeringens uppskofs politik i kvinnornas rösträttsfråga.

Vid företagna val omvaldes arbetsutskottets samtliga tre medlemmar, nämligen till ordf. fru Augusta Widebeck, Strängnäs, till sekreterare undertecknad och till kas-

saförvaltare fröken Ada Gustavson, Nyköping. Revisorer blefvo fru Ekman och tandläkaren fröken Karin Melén, båda i Eskilstuna, samt revisorssuppleant, lärarinnan fröken Hult, Strängnäs.

Vid 4-tiden afslutades förhandlingarna, hvarefter en animerad gemensam middag afåts å Stadshotellet. Efter middagen gjordes omedelbart uppbrott för att de 20 deltagarna skulle hinna begagna sig af en älskvärd inbjudan från fröken Eva Sach att intaga kaffe i hennes hushållsskola, Benninge, och samtidigt bese skolan. Benninge ligger en kvarts timmas promenad — och en härlig promenad till! — utanför staden. Visserligen var ingen hushållskurs i gång just nu, men man kunde ändå af de arbetsresultat i väfkonsten, som framvisades, och de redogörelser för arbetsmetoder, som lämnades af skolans ägarinna, sluta sig till hur praktiskt arbetet är uppställt vid denna hushållsskola, där eleverna få grundlig och allsidig praktik i ett hems alla verksamhetsområden: matlagning, bak, slakt, städning, väfning, trädgårds- och hönskötsel etc. Inga tjänare finnas, utan allt arbete fördelas mellan de 20 eleverna.

Klockan 1/9 var offentligt möte, också detta i Blåbandsföreningens stora, rymliga sal, där det enskilda mötet hållits. Undertecknad höll då föredrag om "Kvinnorna och de kommunala och politiska rättigheterna och skyldigheterna", hvarjämte fröken Spångberg från Stockholm bidrog med flera sångnummer.

På inbjudan af Nyköpings F. K. P. R. beslöts att hålla nästa årsmöte därstädes.

Elin Pålman.

Notiser.

F. K. P. R. En lokalafdelning af Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt bildades den 25 juni i Krokstrand, i norra Bohuslän, efter föredrag af fröken Signe Wollter från Trollhättan.

Hvita Bandets årsmöte. Med anledning af ett missförstått telefonmeddelande har i notisen om Hvita Bandets årsmöte i föregående veckas nummer af vår tidning fröken Rathou kommit att nämnas som Centralstyrelsens ordförande. Som bekant beklädes denna post af doktorinnan Emma Wretlind. Fröken Rathou åter innehar sekreterareplatsen.

En skola i landthushåll för kvinnor börjar i höst i samband med fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Fackskolan har nyss inköpt en landtgård, Brogård, nära Vattholma, Uppsala—Gefle järnväg. Till en början och redan i höst flyttas en af skolans lärarinnekurser från staden ut till Brogård för att där under 3 månader sköta ladugård, svin och höns, mjölkammare, tvätt och bak samt vanlig matlagning. Skolans förutvarande ettåriga lärarinnekurs, afsedd för folkskola och ambulerande skolkök, indrages, och de unga flickor som annars tänkt söka sig in i denna kurs till nyåret böra nu före den 15 juli inlämna ansökan om plats i denna nya kurs i matlagning och landthushåll, som börjar den 12 sept.

Till denna kurs fordras icke nödvändigt högre flickskolebildning, utan man kan komma in även med folkskolekunskaper, dock med tillägg af folkhögskolekurs.

Den nya kursen varar 4 terminer: den första och sista i Uppsala, andra och tredje på Brogård. För tillträde till kursen fordras i regel att förut ha deltagit i landthushåll.

Kursen afser utbildning af lärarinnor för folkskolor på landet, folkhögskolor, husmodersskolor för landsbygden och hemkonsulenter.

»**Vår trädgård**», är titeln på en bok, som i dagarna utkommit på F. C. Askerbergs bokförlagsaktiebolags förlag, Stockholm. Den praktiskt uppställda trädgårdsboken är närmast afsedd för användning af ägare till mindre trädgårdar. Författare är fröken Lillie Landgren, ledarinna för Kopparbergs läns hushållningssällskaps trädgårdskurser vid Torshäll i Leksand, som bl. a. såsom Fredrika-Bremer-Förbundets stipendiat studerat trädgårdyrket i England.

De ungerska männen och kvinnornas rösträttsfråga. Äfven i Ungern existerar nu liksom förut i England, Holland och Amerika en männens F. K. P. R. Föreningen bildades i Budapest på initiativ af professorn i anatomi doktor Gustaf Dirner och räknar redan flera hundra medlemmar, bland hvilka märkas flera framstående och högt uppsatta män. I Ungern pågår för närvarande en stark rörelse för införande af allmän rösträtt. På ett stort möte, där denna fråga debatterades, uppträdde professor Dirner mot uttrycket "allmän rösträtt", så länge detta afsåge endast rösträtt för män, och uppfordrade mötet att uttala sig för allmän rösträtt för män och kvinnor. Då detta väckte opposition, beslöt professor Dirner att bilda en männens F. K. P. R.

Rättelse. I förra numrets artikel om "Kvinnorna och sjukvårdarna" andra spalten, 26—29 raderna, står "ty utom det att åtskilliga sjukvårdare lämna understöd, låt vara otillräckligt, i alla fall då en sådan är afsedd att träda hjälpsamt emellan", skall vara i de fall, då etc.

Till Dagnys prenumeranter.

I likhet med föregående år har Dagnys styrelse, för att underlätta ordnandet af semesterförhållandena på redaktionen, beslutit att under en af sommarmånaderna utgifva tvenne 16-sidiga dubbelnummer, med respektive fjorton dagars uppehåll mellan hvarje. Det första af dessa är dagens nummer, det andra utkommer den 14 juli. Från och med den 28 juli utkommer tidningen åter hvarje vecka med vanligt antal sidor. Vi hoppas att våra ärade läsare anse sig fullt tillgodogjorda genom det omväxlande och rikhaltiga innehåll, som de två dubbelnumren komma att förete.

Redaktionen.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$, och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postansvinning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

LÄRARINNA, undervisningsvan, L musikalisk, söker plats. Goda betyg. Svar "Gladlynt—Barnkär", Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

STUDENTSKA, musikalisk, önskar under juli och augusti plats på landet för att undervisa i vanliga humanistiska skolämnen. Svar till "E. S.", Allm. Tidningskont., Gust. Ad. Torg, Stockholm.

Ung flicka

som genomgått åttaklassigt läroverk önskar till hösten anställning som guvernant för mindre barn. Svar till "19 år", Sv. Telegrambyrån, Örebro.

EXAMINERAD sjuksköterska önskar privatvård nu genast. Sv. till "A. B." Persberg p. r.

MUSIKALISK ung norrländska, elementarutbildning, kunnig i musik och språk, ett års vistelse i Paris, något undervisningsvan önskar plats till hösten i familj att undervisa barn. Svar till "Musik", Hernösand p. r.

UNG elementarlärarinna önskar sommarkondition på landet att läsa ett par timmar dagl. med 1—2 elever. Svar snarast till "Sommaren 1910", Kristinehamn p. r.

21-ÅRIG NORRLÄNSKA, som genomgått slöjdläroverk och Handarbetets Vänner och intresserad af husliga sysslor söker till hösten plats i hem där godt bemötande kan påräknas, helst där jungfru finnes. Lön önskas. Svar till "1910" Bjästa p. r.

MOT fritt vivre önskar van kv. gymnast under sommaren anställning i aktad familj på landet, hälst prästgård. Svar till "Hem-trefnad", Lund.

NYHETER i bokhandeln!

Bibels sanning af Kyrkoherde D. A. Årnström. Häft. 1.50, kart. 2 kr., klotb. 2.25.

Elsa Borg. Lefnadsminnen, samlade och bearbetade af J. Heddengren och E. Beskow. Häft. 2.50, kart. 3 kr., fint band 3.50.

Kristlig ansvarskänsla. Föredrag, hållet vid Evang. Fosterlandsstiftelsens årskonferens år 1908 af Kyrkoherde J. Thulin. Häft. 30 öre.

Söndagsskolans berättigande och betydelse. Efter ett föredrag af Teol. Licentiat Henr. Ussing. Häft. 15 öre.

Tankar och samtal om lifvets högsta frågor af Kyrkoh. Dr Oscar Benzow å 10 öre pr häfte.

I. Ett samtal om undren och deras möjlighet. — II. Ett samtal om försynen och slumpen. — III. Ett samtal om viljans frihet. — IV. Ett samtal om arfvynden. — V. Ett samtal om dopet. — VI. Tankar om konfirmationen.

OBS! Dessa häften äro synnerligen lämpliga för mass-spridning bland vårt folk.

**Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förl.-Expedition,
STOCKHOLM 3.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT utkommer 1910 i sin nittonde årgång.

Ett rikt illustrerat nummer hvarje vecka, 36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

Studentska

önskar lugn sysselsättning för att få vistas på landet under sommaren. Svar till "Fritt vivre, fria resor", p. r., Gäfle.

UTEXAMINERAD, undervisningsvan lärarinna önskar plats under sommaren. Teoretiskt och praktiskt utbildad i engelska språket (Oxford). Goda rek. Svar till "M.", Svenska Telegrambyråns Annonssafdelning, Göteborg.

UNDERVISNINGSVAN, musikalisk lärarinna söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar "Barnavän", Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

24-ÅRIG bildad, barnkär flicka, som genomgått Barnavård, söker plats. Goda bet. Villig hjälpa till med städning. Svar till "Barnkär", Långängen, Länna.

UNG lärarinna önskar under feriesemestern plats i familj att mot fritt vivre deltaga i husliga sysslor. Svar önskas inom 8 dagar till "Lärarinna", Hallsberg p. r.

Ung flicka,

som genomgått 8-klassigt elementarläroverk med utmärkte afgangsbetyg, och lika goda rek. söker plats till hösten som guvernant. Är kompetent att undervisa till 5:te klass. Svar afvaktas till E. Bremberg, Mariestad.

En Småskollärarinna,

som är villig deltaga i husliga göromål önskar under sommaren plats i familj. Svar märkt "Lärarinna", Grapes Bokhandel, Mora.

Ung flicka,

som genomgått 8-kl. läroverk med skolkökskurs önskar medfölja familj till badort som sällskap och hjälp i hushållet. Familjemedlem. Svar till "Blekingeflicka", Karlskrona p. r.

En bättre flicka

önskar till hösten plats att gå frun tillhanda. Är kunnig i alla inom ett hus förefallande göromål. Har äfven biträdt i postgöromål och i 8 år förestätt växelstation. Tacksam för svar under adress "20 år", Slussen p. r.

Lärarinna,

studentska, undervisningsvan, musikalisk, talar tyska, engelska, varit utrikes för studier, söker plats för läsåret, ej så långt från Stockholm. Goda betyg. Vid. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Stockholm.

Ung målarinna

önskar under sommaren plats att undervisa i målning (olja, vatten, pastell och porslin) samt biträda med lättare husgöromål. Svar till J. B.: Ousby p. r.

Plats som lärarinna

sökes af 19 års flicka, genomgått Normalsskolan, seminarium, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik. Hälst ej alltför långt bort från Stockholm. Goda betyg. Vid. Nya Inack. Byrån, Brunkebergsg. 3 B.

Ung flicka

med goda betyg från läroverk, småskoleläraresseseminarium samt från föregående platser söker plats som lärarinna i skola eller familj för kommande läsår. Svar till "Maria T.", p. r. Katrineholm.

Värdinna.

I hem där husmor saknas önskas plats af 28-årig dam, med vana vid barns uppfostran och ett hems skötande. Innehär utmärkta rekommendationer. I Stockholm kunna personliga upplysningar erhållas. Svar till »Husfru», denna tidnings kontor, Stockholm.

FÖR att lära sig hushåll önskar en 17 års flicka mot fritt vivre plats hos duglig husmoder på landet att gå frun tillhanda. Svar till E. Carlsson, Södra Nygatan 25 Norrköping.

Ung, musikalisk flicka

söker anställning öfver sommaren, mot fritt vivre, hälst i familj på landet att undervisa i piano eller ackompanjera violinist. Villig hjälpa till med lättare husliga sysslor. Svar till "Musik", Halmstad p. r.

18-årig flicka

som genomgått en hushållskurs i pr. skola och därjämte tagit real-skoleexamen, önskar plats hälst å större egendom på landet, som hjälp i hushåll. Är äfven villig undervisa mindre barn. Svar under adress "Godt bemötande", Hvetlanda p. r.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

20-årig landtbrukaredotter

önskar mot fritt vivre i början af sept. plats i bättre familj (helst å större landtegendom). Är villig att hjälpa till uti alla i ett hus förekommande göromål samt kunnig i enklare matlagning och bakning. Önskar få anses som familjemedlem. Svar märkt "S. L. 1910", Dalum p. r., motses tacksamt.

Barnsköterska,

som genomgått barnavård, 24 år gammal, bildad, barnkär, söker plats genast hufvudsakligast för spädt barns skötsel. Goda betyg finnas Äfven villig hjälpa till med städning. Svar till "Barnkär", Långängen, Lenna.

Husföreståndarinna,

fullt kompetent att förestå ett godt hem önskar anställning snarast. På lön fästes ej afseende. Rekommendationer finnas. Svar till "F. A.", under adress S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

En ung flicka,

önskar plats i familj att ensam förestå hushåll. Är kunnig i matlagning, handarbeten m. m. Betyg från hushållsskola och förut innehafda platser. Svar till "Annie", Skottkärr.

LEDIGA PLATSER.**Lärarinna**

för tre flickor 9—11 år önskas till den 1 sept. Den sökande bör vara undervisningsvan i vanliga skolämnen och språk, ej musik, samt enkel och anspråkslös. Svar jämte löneanspråk, betygsafskrifter och foto. Sändes till Doktorinnan Anna Torell, Rydsgård.

LÄRARINNA, undervisningsvan musikalisk, önskas för nästa läsår. En 17-årig elev för inträde i Folkskoleläraresseseminarium nästa år. En 14-årig och en 10-årig elev dessutom. Ansökan till Prosten E. A. Petterson, adr. Wagnhärads.

Lärarinna

undervisningsvan med godt sätt och god karaktär erhåller instundande höst plats hos Förvaltarefamilj i Upland för att undervisa 3:ne flickor i åldern om 10—8 och 7 år. Svar med uppgift å lönepretentioner och referenser sändes till "G. H." under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

HUSLIG, 24—30-årig, bildad flicka af bättre familj, erhåller bekväm, väl aflönad plats att bestyra bättre, oberoende ungarlshem. Upplysningar och foto. till "Nu eller Hösten", Sydsv. Dagbladet, Malmö, f. v. b.

Vid Borgholms 6-kl. samskola

äro tvänne lärarinnebefattningar lediga att tillträda inst. hösttermin. Lön 1,100 kr. Ansökningar insändas snarast till Samskolestyrelsens ordf., Borgholm.

GUVERNANT med undervisningsvana i skolämnen och musik sökes till hösten för två flickor om 9 och 11 år. Svar med betygsafskrifter, ref. och foto. sändes till Flottningschefen A. Esseen, Gysinge.

Sjuksköterske-platsen i Sundborn

blir ledig den 1:sta instundande juli. Lön 400 kr., fritt husrum jämte lyse. Ansökningar och betyg torde insändas med första till Kommunalnämndsordföranden Fr. Steinholtz, Kolarbo, Falun.

Barnfröken,

helst som genomgått kindergården, intresserad att handleda två barn om 7—4 år, får förmånlig plats på 2 år hos svensk familj i Alexandria. Lön 500 kr. pr år. Endast synnerligt väl meriterade torde insända svar med fotografi, betyg och referenser till fru Silfverhjelms, Bålsta.

ANSPRÅKSLÖS, frisk och hurtig flicka, kunnig i matlagning, sömnad och husliga sysslor, får plats i godt hem. Foto. ref. och lönepret. till Karlslunds gård, Korsnäs.

ALLVARLIG, pliktrogen, bättre flicka, frisk o. stark — 25—30 år — kunnig i matl., bakn. o. helst sömnad, önskas till 15 juli som hjälp i enkel prästgård på landet (Småland), enär husmodern är klen. Sökanden bör vara villig att med hjälp af en tjänarinna sköta hushållet. 2 barn finnas, 6 o. 7 år. Den som ej kan finna sig i enkla förh. samt verkl. vill vara till nytta torde härå ej reflek. Vänligt, tack-samt bemötande. Räknas som familjem. Lön 25 kr. pr mån. Svar med ref. o. porträtt före den 25 juni till Pastor G. Lekander Färgaryd.

Lediga tjänster vid Göteborgs Fattigvård.**Å Gibraltar:**

Första inspektorsbefattningen, lön 2,000 kr.

Husmoderbefattningen, lön 900 kr.

Å hemmet vid Sprängkullsgatan:

Föreståndarskebefattningen, lön 600 kronor.

Med samtliga befattningar följer fri bostad (möblerad för husmoder och föreståndarska) med uppvärmning och belysning samt fri tvätt. Alder hälst under 30 år. Platserna tillträdas senast 1 oktober. Ansökningar, följda af präst-, läkare- och i afskrift, tjänstebetyg, skola inges senast den 15 aug. i år. Göteborg i juni 1910.

Fattigvårdsstyrelsen.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,

54 Drottninggatan.

Obs! De billiga priserna.

Till 42 öre pr meter säljes ett parti extra prima Congressgardiner i olika färger, 100 cm breda, vanliga Allmogegardiner från 30 öre pr mtr, Bomullstyger från 29 öre metern, m. m.

Slumplagret

MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4¹ | 0 |
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Husmoderskolan i Karlstad

börjar sin sjunde termin d. 24 aug. 1910.

Kurser omf. 1 år, 1 termin eller 6 veckor. Special-kurser.

Prospekt på begäran.

NANCY ENWALL

Föreståndarinna

Bomullsklädnings i afpassade bitar, 8 met., äkta färg, vackra mönster, erhålles till 2,85 st., d:o prima kvalitet, nya, eleganta mönster, som vanligtvis kosta 50 å 55 öre met., till 3.20 st. Fraktfritt öfver hela landet vid köp af 10 st. Tillskrif Otto Oskarsen, G:la Kungsholmsbrogatan 23 A, Stockholm.

Fackskolan för huslig ekonomi i Upsala.

Lärrinnekurs i matlagning och handarbete börjar 1 sept. Anmälan göres före 1 juli.

Lärrinnekurs i matlagning och landthushåll, ny kurs med 2 term. i Fackskolan och 2 term. å skolans landtgård, börjar den 12 sept. Anmälan före 15 juli.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad och hälso-lära och närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 1 sept. Anmälan göres helst före 1 aug.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnvård börjar den 22 aug. Anmälan helst före 1 aug.

Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 22 aug. Anmälan före 1 aug. Anmälan till den *Lärrinnekurs* (endast för skolkök), som börjar i jan. 1911 insändes före 1 nov. Tryckt program på begäran gratis och franko. *Program 16 gäller.*

Inspektor: Professor O. Hammarsten.

Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

Vackert bomullstyg

till klädnings. Extra modernt, blått och hvitrandigt, finfin kvalitet med tvinnad varp. Säljes i afpassade stycken om 8 m. till ett pris af 5:12

2¹/₂ m. vackert vitt bluslifestyg, pris 1:72. Sändes *fraktfritt* från

Vängåfvan

Vasagatan 15-17. Stockholm.

Edvin Bergs Förgylleriäffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas värdsamt.

OBS.! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: 1/2, 12-2 och 1/2, 6-1/2, 7 e. m. Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40). Mottag. 10-3. Andra tider efter öfverenskommelse.

För Boy-Scouts!

Ryggsäckar, Skodon, Strumpor, Tröjor, Mössor, Bälten, Knifvar, Väskor, Kompasser, Signalpipor, Fältflaskor, Spritkök m. m.

För sommarnöjet.

Lawn Tennis, Krocket, Fotboll, Hängmattor, Kanoter, Sportskor, Fiskredskap, Luftbössor, Salongsgevärv, Gymnastikapparater, Simbyxor, Simdynor m. m. *Priskurant gratis!*

Tält af rödhvit markisväf 2x2x2 m. kr. 46.50.

Mauritz Widfors' H. A. B., Sthlm.

31 KLARABERGSGATAN

Fillaler

88 DROTTNINGGATAN o. STADSGÅRDEN 2

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr. STOCKHOLM.

Största fabrik i Skandinavien för Damhårarbeten.

Färdiga arbeten i tusental, prima svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.

58 Klarabergsgatan 58.

DAMMSUGARE

demonstreras dagligen kl. 2-4. Vasagatan 5. Aktiebolaget Rudolph Landén. R. 126 95. A. 201 80.

Sex praktiga äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner. 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner. 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter Kapten Marryat af Anna Gustafsson. 296 sidor, 39 illustr. af Nils Larsson. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

Wiréns Eau de Cologne **ROYAL** är fortfarande *öfverträffad*.

Erhålles i hvarje väl försedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.)

21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

TILL SVERIGES KVINNOR.

DRICKER NI KAFFE?

En onödigt fråga menar Ni. Då en annan fråga. Dricker Ni Karlbergs Specialblandning å 1,60 pr kg? I annat fall bör Ni från i dag börja med detta kaffe, ty på samma gång det är billigt är det af synnerligen god kvalitet. Gör ett försök. Ni blir nöjd.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller postförskott.

K. W. Karlberg, Kontors- och Postadress Idungatan 5.

Butiker: **Mästersamuelsg. 11, Döbelnsg. 44, Norrtullsg. 24,**

STOCKHOLM.

KLIPP ANNONSEN!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Ett rådssammanträde under drottning Kristina. (Ur Ellen Fries' "Svenska Kulturbilder").

Några ord till Sveriges rösträttsföreningar med tanke på den internationella kongressen 1911. Af *Sigrid Hofrén*.

Från världens rösträttsfält. Af *Ellen Wester*.

Studentskornas hem i Paris. Af *A. L-n*.

En kvinnornas världskongress. Af *A. S. O.*

S. B. K:s Hvilohem. Af *Elpis*.

Malla Montgomerys memoarer. Af *L. D-n*.

Insänd litteratur.

Grete Meisel-Hess. Af *N. K-ger*.

Södermanlands länsförbunds första årsmöte. Af *Elin*

Pålman.

Notiser.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.